

Cuprins

Din cartea vacanței.....	5
Bun venit în clasa a patral.....	7
Povestea fără sfârșit după Michael Ende.....	9

Cartea. Tipuri de litere de tipar.....	10
Jurnalul de lectură.....	12
Povestea de Nichita Stănescu.....	13
Scrierea unui text după un șir de ilustrații.....	14
Scrisoare de Ana Blandiana.....	15
Textul în versuri.....	16
Recapitulare.....	17
Evaluare.....	19

Cioc! Cioc! Cioc! de Emil Gârleanu.....	22
Delimitarea textului în fragmente.....	23
Substantivul, Genul și numărul substantivelor.....	24
Pietre așigolului după Tudor Arghezi.....	25
Planul simplu de idei.....	26
Substantivul, Felul substantivelor.....	27
Scrierea unui text după un plan de idei.....	28
Recapitulare.....	29
Evaluare.....	31

Poveste cu un copil și un peștișor argintiu după Ada Teodorescu.....	34
Planul dezvoltat de idei.....	35
Personaje.....	36
Adjectivul.....	37
Textul în care se prezintă un portret.....	38
Scrierea unui text în care se prezintă un portret.....	39
Personajele, Asemănări și deosebiri.....	40
Recapitulare.....	41
Evaluare.....	43

Cum s-a speriat micuța Mayrie după Lyman Frank Baum.....	46
Formularea unor solicitări.....	47
Pronumele personal. Numărul pronumelui personal.....	48
Inițierea, menținerea și încheierea unui schimb verbal. Pronumele personal de politețe.....	49
Invitația.....	51
Recapitulare.....	52
Evaluare.....	54

Textul informativ.....	57
Legenda munților.....	59

Cartea poștală.....	60
Recapitulare.....	61
Evaluare.....	62

Pentru un start bun.....	64
--------------------------	----

Seora talentelor după Sara Pennypacker.....	66
Verbul. Numărul și persoana verbului.....	67
Timpurile verbului.....	68
Susținerea unei opinii.....	69
Ortograme.....	70
Școala de altădată după Romulus Dînu.....	71
Recapitulare.....	72
Evaluare.....	74

Charlie și fabrica de ciocolată de Roald Dahl.....	78
Semnele de punctuație.....	79
Dialogul.....	80
Transformarea unui text dialogat în povestire.....	81
Hobarnov devine pictor după Nikolai Nosov.....	82
Banda desenată.....	83
Recapitulare.....	85
Evaluare.....	87

Unde-i tata? după Jack Canfield.....	91
Cuvântul – parte de propoziție. Predicatul.....	92
Subiectul. Acordul predicatului cu subiectul.....	93
Scrierea unui text în care se prezintă o întâmplare trăită.....	94
Necazurile unui uragan de treabă după Adina Popescu.....	95
Recapitulare.....	96
Evaluare.....	98

Un prieten pentru Faruk după Don Rowe și Jan Newton.....	102
E-mailul.....	103
Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată.....	104
Afișul.....	105
Fiind băiet pături cutreierom de Mihai Eminescu.....	106
Recapitulare.....	107
Evaluare.....	109

Recapitulare finală. Din nou în vacanță după Eduard Iurist.....	113
Evaluare finală.....	117

Povestea fără sfârșit

după Michael Ende

AI ÎNȚELES TEXTUL?

1. a) Scrie pe spațiile libere denumirea a trei obiecte care pot fi așezate în stive:

lemn, _____, _____, _____

b) Bifează caseta corespunzătoare grupului de cuvinte care are înțelesul *hotărâre irevocabilă*.

hotărâre fermă; hotărâre surprinzătoare; hotărâre definitivă; hotărâre potrivită.

c) Alcătulește un enunț în care să folosești grupul de cuvinte *hotărâre irevocabilă*.

2. Încercuiește litera corespunzătoare variantei care completează enunțul.

De-a lungul pereților erau rafturi înșesate cu...

a) cărți de toate mărimile și de toate formele.

c) cărți mici legate în piele.

b) cărți uriașe cu coperte cartonate.

d) cărți legate în mătase aurie.

3. Completează enunțurile folosind informațiile din text.

Nu-l va putea înțelege pe Bastian cine...

a) n-a petrecut _____

b) n-a citit _____

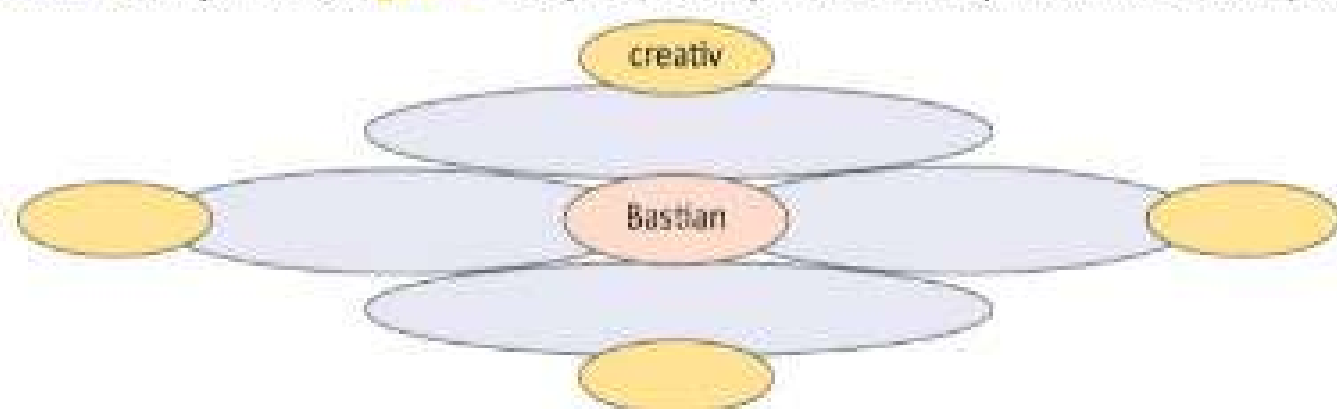
c) n-a vărsat _____

d) nu cunoaște _____

APLICĂ

4. Completează ciorchinele pe baza textului. Respectă codul culorilor:

violet – enunțuri din text; galben – însușirile personajului, care se desprind din aceste enunțuri.

5. Descoperă cuvântul! Folosește codul dat pentru a verifica dacă ai scris cuvântul potrivit.

Bastian este un cititor _____.
7 2 3 5 1 6 2 4

1	2	3	4	5	6	7
o	a	s	t	i	n	p

Cartea. Tipuri de litere de tipar

APLICĂ!

1. a) Colorează doar casetele ce conțin cuvinte care se referă la elementele unei cărți.

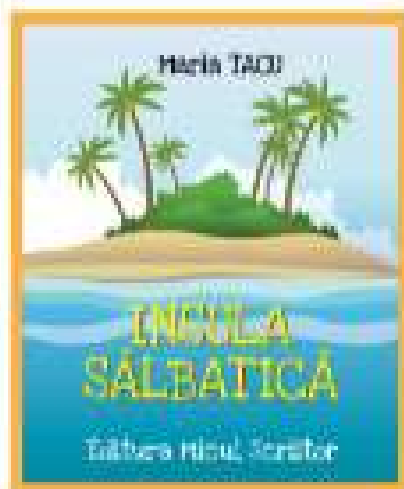
file	editură	ilustrații	cuprins	basme
titlu	cotor	biblioteca	poezii	autor

b) Alcătuieste câte un enunț în care să folosești următoarele cuvinte: *titlul, autorul, ilustrațiile.*

2. În imaginile de mai jos sunt redată coperta unei cărți și conținutul unei pagini din aceeași carte.

a) Completează tabelul cu informațiile descoperite în imaginile de mai jos.

b) Realizează, în spațiul liber, o altă copertă cu litere de forma preferată și o ilustrație diferită.

Tipuri de litere	Unde sunt folosite? Cu ce scop?
Litere de rând	
Litere îngroșate	
Litere înclinate	

3. Citește fiecare text dat, apoi completează spațiile libere folosind propriile cuvinte.

A Cărțile sunt asemenea unor fluturi. De obicei, stau cu aripile lipite, așa cum se odihnesc fluturii pe câte-o frunză, când își desfășoară trompa subțire ca să soarbă apă dintr-un bob de rouă. Când deschizi o carte, ea zboară. Și tu odată cu ea, ca și când ai zbura pe gâtul cu pene fine al unui fluture uriaș. Dar cartea nu are o singură pereche de aripi, ci sute, ca un semn că ea te poate duce nu doar din floare-n floare în această lume glorioasă, ci în sute de lumi locuite. Unele dintre ele seamănă mult cu cea în care trăim, altele sunt populate de ființe care nu ni se arată decât în vise.

(*Cartea ca un fluture*, după Mircea Cărtărescu)

a) Cărțile sunt asemenea _____

b) Cartea te poate duce _____

B Cartea este un obiect cultural pentru că a fost gândită de oameni cu scopul de a-și păstra și transmite mai departe descoperirile despre natură sau despre sufletul omului, gândurile, sentimentele, năzuințele. La începuturi, oamenii își transmiteau cunoștințele, experiența de viață sau produsele artistice literare fie prin viu grai (cultura orală), fie cu ajutorul unor altele obiecte de cultură precum: picturile cu animale din peșteri, amprente, inscripții în piatră, tăblițe de argilă, suluri sau role de papyrus sau pergament, texte de rugăciune scrise de mână, gravate în lemn.

(<https://www.google.ro/cartea-ca-obiect-cultural>)

a) Cartea a fost gândită de oameni cu scopul _____

b) Înainte de apariția cărții, oamenii își transmiteau cunoștințele folosind _____

4. Încercuiește informațiile corecte și barează-le pe cele incorecte.

- Textul A/B este literar/nonliterar, deoarece autorul creează o lume imaginară a cărților care surprinde, emoționează, bucură cititorul.
- Textul A/B este literar/nonliterar deoarece autorul face referire la realitate și are drept scop oferirea de informații despre cărți.

CREEAȚĂ!

5. Formează, din literele date, cuvinte care exprimă stări sufletești provocate de lectură.

ecriubu

ticourztaie

rvsiea

eșimeo

ltnrese

6. *Un dar pentru tine.* Descoperă *darul* urmând indicațiile de mai jos.

Mai întâi, colorează dreptunghiul care conține părți de vorbire de același fel. Apoi, scrie în oval denumirea lor. La final, scrie, pe spațiul liber, literele inițiale ale tuturor cuvintelor din caseta colorată de tine, în ordinea crescătoare a numerelor.

4. zărea 3. există
2. ospăț 5. intrase
1. pierdea 6. imaginez

3. supărat 6. aur
1. borcânat 4. mare
5. elegant 2. adânc

2. oval 6. text 3. volum
5. speranțe 7. exemple
1. pasiuni 4. experiențe

Jurnalul de lectură

APLICĂ!

1. Scrie despre ultima carte pe care ai citit-o, respectând cerințele date.

Titul _____

Autorul _____

Ce ai reținut? _____

La ce experiențe personale te-ai gândit citind cartea? _____

Ce ți-ai imaginat? _____

Ce emoții ți-a provocat cartea citită? Explică de ce. _____

Ți-a plăcut cartea? Motivează răspunsul. _____

Cui recomanzi cartea? _____

2. Pregătește-te înainte de a recomanda o carte altor copii, pentru a convinge. Observă sugestiile de prezentare a unei cărți, apoi completează spațiile libere din tabel.

Introducere	Cuprins	Încheiere
Părerea mea este că <i>Micul prinț</i> reprezintă <i>Cartea Copilăriei</i> .	Consider că fiecare copil se poate regăsi în personajul <i>micul prinț</i> .	Prin urmare, citiți-o și veți putea explora cele șapte planete.
_____	Am în vedere _____	Sigur veți fi bucuroși _____
este o carte foarte amuzantă.	_____	_____

CREEAȚĂ!

3. Realizează un desen inspirat de cartea preferată. Scrie trei **cuvinte-cheie** din conținutul acestei cărți.

Povestea

de Nichita Stănescu

AI ÎNȚELES TEXTUL?

1. Alege trei înțelesuri ale verbului *a zugrăvi* și alcătuește cu acestea trei enunțuri.

ZUGRĂVI, *zugrăvesc*, vb. 1. A acoperi pereții unei clădiri sau ai unei încăperi cu o soluție apoasă de var amestecată cu humă (și cu diverși coloranți), uneori și cu desene care imită tapetul. 2. A picta, ♦ A desena, ♦ A scrie (caligrafic). 3. A (se) profila, a (se) contura; a (se) proiecta, a (se) reflecta. ♦ (Despre stări psihice) A se imprima, a se reflecta, a se exterioriza pe figura cuiva. 4. A înfățișa prin cuvinte, a reda, a descrie, a prezenta.

2. Recitește poezia și completează tabelul cu versurile potrivite.

Ce exprimă versurile?	Care sunt versurile?
Povestea este un loc imaginar în care copiii se simt în largul lor.	
Povestea este un mijloc pentru dezvoltarea creativității.	
Povestea este un spațiu pentru visare.	

CREEAZĂ!

3. Dacă ai scrie o poezie intitulată *Povestea*, care ar fi primul vers? Scrie patru variante.

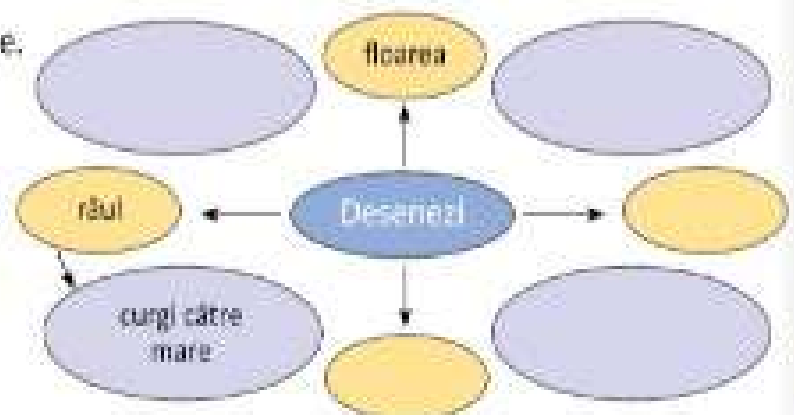
Povestea este _____ Povestea este _____
Povestea este _____ Povestea este _____

4. Pereții poveștii-cosă au însușiri neobișnuite.

Exemplu: *Desenezi pasărea, zbori.*

Completează **clorchinele** respectând codul culorilor:

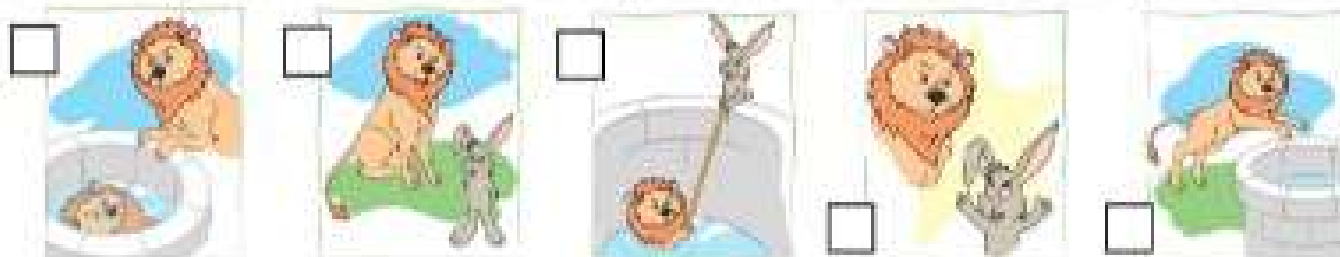
- substantive
- consecința (puterea magică)

Scrierea unui text după un șir de ilustrații

APLICĂ!

1. Observă imaginile. Scrie în casete numerele potrivite pentru a indica ordinea întâmplărilor.

2. a) Completează enunțurile cu informații care răspund la întrebările date.

- (când?) _____, iepurele a pornit-o țupa-țupa (unde?) _____
- I-a ieșit în față (cine?) _____
- Iepurele s-a gândit să scape de leu (cum?) _____
- I-a spus leului (ce?) _____
- Leul s-a înfuriat (de ce?) _____
- Leul a hotărât (ce?) _____
- Totul s-a sfârșit (cum?) _____ (de ce?) _____

b) Scrie numerele imaginilor corespunzătoare fiecărei părți a compunerii:

- introducere _____
- cuprins _____
- încheiere _____

CREAZĂ!

3. Scrie un text folosindu-te de răspunsurile la întrebările de mai sus și de ilustrațiile corespunzătoare întâmplării.

Scrisoare

de Ana Blandiana

AI ÎNȚELES TEXTUL?

1. Descoperă, în poezie, cuvântul care rimează cu cel scris în fiecare casetă și scrie-l pe spațiul liber.

auriu

soare

frică

școlărești

neschimbata

oricare

scriu

2. Scrie expresiile care fac referire în poezie la cuvântul *soare*: _____

3. Încerculește varianta corectă.

Copilul preferă vacanța: a) de iarnă; b) de primăvară; c) de vară.

4. Ești de acord cu răsplata propusă soarelui? Scrie un argument în fiecare coloană.

Da, pentru că _____

Nu, pentru că _____

CREAZĂ!

5. a) Scrie cuvinte care să rimeze cu cele subliniate.

Dragul meu prieten mic,

Sigur, m-ai convins un _____,

Dar să știi că nu de mine ține

Începutul școlii când _____.

b) Compune un răspuns în patru versuri, adresat soarelui.

6. Moment ortografic

Observă cartea cu ortograme de mai jos. Selectează versuri din poeziile sau compune tu unele potrivite ortogramelor date. Realizează desene adecvate.

miau

mi-au

Textul în versuri

APLICĂ!

1. Unește cuvintele din partea stângă cu explicația potrivită din dreapta.

Lungimea versurilor	este un rând dintr-o poezie, care poate să înceapă cu literă mare sau cu literă mică.
Strofele	este un grup de două sau mai multe versuri.
Versul	afiate la sfârșitul versurilor deseori se potrivesc.
Strofa	se delimitează printr-un spațiu (rând liber).
	poate fi diferită. Există versuri scurte, formate doar dintr-un cuvânt.

2. a) Scrie un text în proză pentru a reda ceea ce se comunică în versurile de mai jos.

Să mai stai vreo două luni pe loc, Să rămână vara neschimbată, Iar de-ți va fi greu, ca o răsplată, Iarna poți să nu mai vii deloc.	
--	--

b) Încercuiește grupul de cuvinte pe care îl consideri potrivit, dintre cele scrise îngroșat: *Textul în versuri conține mai multe/mai puține cuvinte cu sensuri neobișnuite decât textul în proză.*

3. În textele literare, autorul folosește *expresii frumoase*. Creează astfel de expresii, după model.

- a) lute ca vântul; blândă ca _____; moale ca _____;
- b) vântul șoptește; ferestrele _____; părul _____;
- c) brazii – lumânări verzi; apele – _____; munții – _____.

CREEAZĂ!

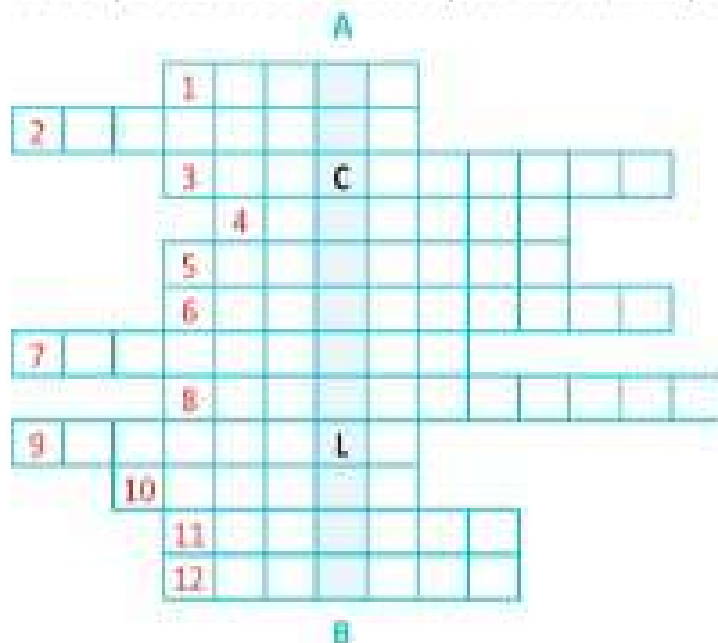
4. Jocul cuvintelor

Observă cum s-a obținut expresia din coloana a treia, apoi completează casetele libere.

1	2	3
Câmpul cu iarbă este ca un arici verde al primăverii.	Câmpul cu iarbă, un arici verde al primăverii...	ariciul verde al primăverii
Luna plină este ca un glob de aur al nopții.	Luna plină, un glob de aur al nopții,...	
Fluturii sunt ca niște flori zburătoare.		
Curcubeul este ca un arc multicolor al cerului.		

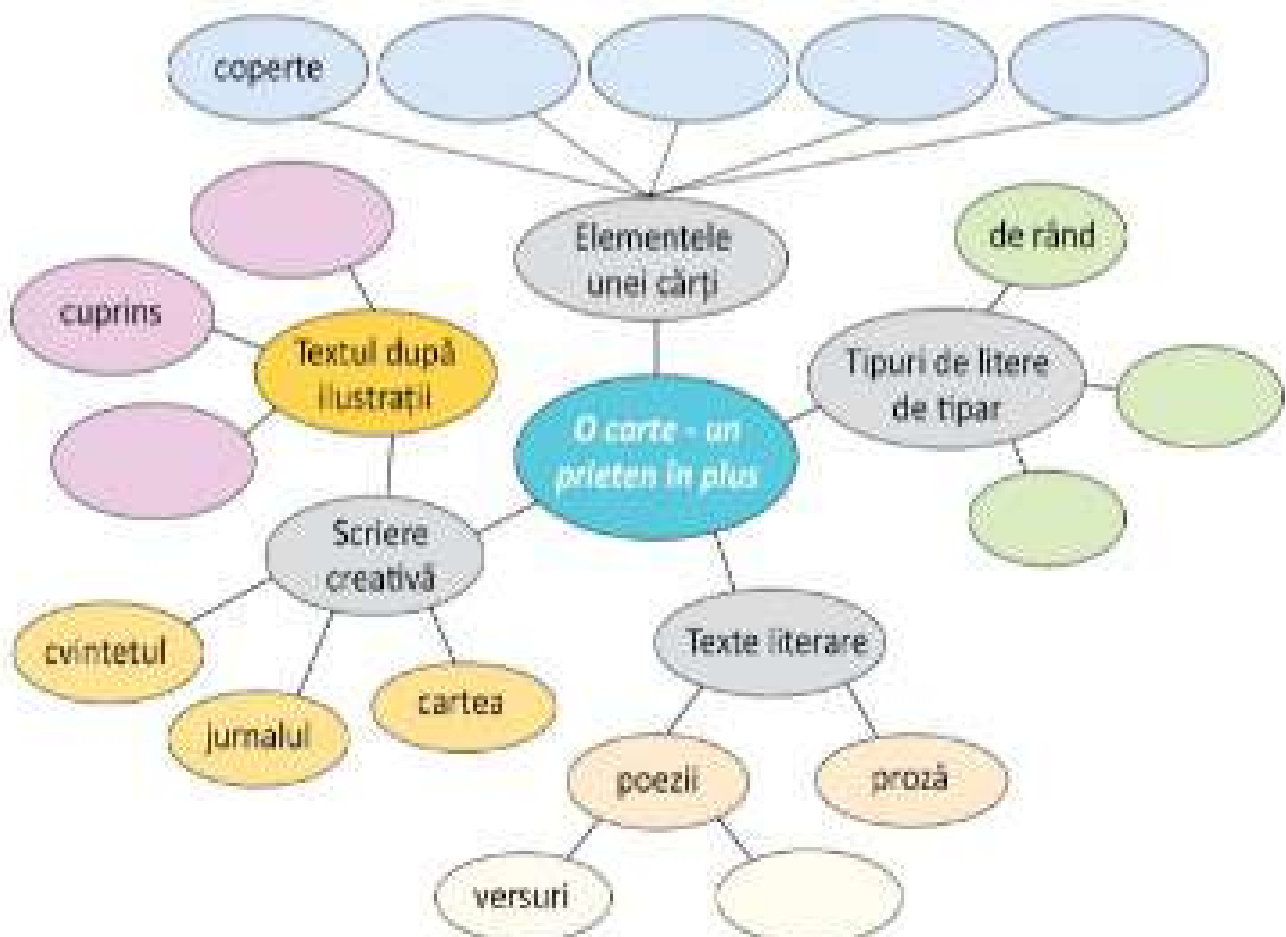
Recapitulare

1. Completează rebusul. Descoperă cuvântul de pe verticala AB.

1. Un rând dintr-o poezie.
2. Poezie cu cinci versuri ce respectă reguli date.
3. Litere cursive folosite pentru reproducerea unor cuvinte, a unor titluri, propoziții gândite sau spuse de cineva.
4. O filă are două...
5. Util pentru o rapidă orientare în carte.
6. Literele de rând, folosite la scrierea oricărui text sunt litere...
7. ... e o casă și ea.
8. Au legătură cu textul și au rolul de a explica sau accentua anumite idei, de a completa textul.
9. Copertele, colorul sunt... unei cărți.
10. Literele de... sunt de diverse tipuri.
11. Un grup de două sau mai multe versuri.
12. Textul în versuri se numește...

2. Completează ciorchinele cu informații din unitatea de învățare *O carte, un prieten în plus*.

3. Citește fragmentul din *Povestea Cărții Roz*. Continuă ultima replică folosind cuvintele tale.

Cu ocazia aniversării, Teo a primit o carte frumoasă de povești cu prinți și prințese. Copertele cărții erau roz așa, ca șerbetul de zmeură pe care i-l făcea bunica ei, vara. Filele aveau chenare roz, literele mari aveau fiecare un desen frumos, iar literele mici erau scrise cu cerneală de culoarea trandafirilor de dulceață. Fetița a îndrăgit-o de la început, a numit-o *Cartea Roz* și a așezat-o pe unul dintre rafturile bibliotecii sale. Între celelalte cărți, *Cartea Roz* stătea țănoșă.

Spre seară, Teo, obosită după cât petrecuse la aniversare cu prietenii, s-a dus să se culce. Și în bibliotecă venise seara, iar cărțile erau cufundate în întuneric. Cărțile își închiseseră paginile, ca niște fluturi obosiți, și căscau. Deodată, un glas subțire și străin se auzi în bibliotecă.

– Nu mă mai împinge, prăfuito, că acum te dau jos de pe raft!

Cartea Roz era cea care vorbise. Se certa cu o altă carte cu povești despre zmei, spiriduși și vrăjitoare. Aceasta din urmă era o carte groasă, cu coperte maronii, roase pe la colțuri, iar în interior, filele îngălbenite, scrise cu liere de mână, aveau din loc în loc colțurile îndoite.

– Îmi murdărești de praf rochița mea de zână, continuă deranjată *Cartea Roz*.

– Poate vrei să te închid pe loc într-un turn, interveni un zmeu cu glas gros. Vocea se auzea exact din cartea care fusese numită *prăfuito*.

– Ce, crezi că dacă suntem într-o carte mai veche nu ne îndrăgește și pe noi Teo?

– Nu vă mai certați! _____

4. Completează *Dulapul* cu notițe cu informațiile solicitate, respectând indicațiile din paranteză.

Cartea este obiect cultural deoarece (un argument)	LITERATURA PENTRU COPII	
	Poezii (trei titluri)	_____
	Proză (trei titluri)	_____
	Autori îndrăgiți (trei nume)	_____
	Cărți științifice (trei titluri)	_____
RAFTURILE AUTORULUI (numele tău)		
Jurnale de lectură pentru două cărți preferate	Creații proprii (două titluri de compuneri/poezii)	
_____	_____	
Banca de idei (două teme despre care ai scris)	Banca de idei (două teme despre care vrei să scrii)	
_____	_____	
_____	_____	

Evaluare

- Citește, cu atenție, textul *Jocul de noapte*, după Horia Șerban.

În data de 15 iunie a venit vacanța cu trenul din Franța și m-a dus într-un sat din Mehedinți. Zău că nu-mi amintesc dacă la bunicii dinspre tată sau la cei dinspre mamă am plecat prima dată. Nu cred că se supără cineva **c-am** uitat. În fiecare vară mergeam, și la unii, și la alții, perioade egale de timp, ca să nu fie conflicte între bunici.

De dimineața până seara mă jucam cu o energie de nepovestit: *Țară, țară vrem ostași!*, *Flori, fete, filme sau băieți*, *Piticot*, șotronul, țintarul, septică, tabinet, pitulușul, de-a prinselea, de-a ascunsul... Apoi, când intram în casă, bunicii dădeau țărâna jos de pe mine, mă îmbăiau și mă imbliau cu cina. Aproape niciodată nu-mi era foame, nu voiam decât *ceva dulce* și ne pregăteam să facem nani.

Doar că eu venisem în vacanță cu niște cărți în geamantanul de carton. Unele aveau și poze, dar printre ele șerpuiiau cuvinte. Iar cuvintele spuneau povești. Erau care mai de care mai pline de întâmplări ce-mi trimiteau bătăi la inimioară, de situații ce mă făceau să râd entuziasmat ori să suspin cu lacrimi în ochi. Mă holbam la imagini, mai citeam un rând, iar mai băgam geana la desene, apoi silabiseam ce scria în carte. În care carte? Păi, în *Punguța cu doi bani*, *Basmele lui Petre Ispirescu*, o carte mare, cu litere cât pumnul. Apoi, *Singur pe lume*, *Povești nemuritoare*, volumul acela vechi, în care erau și povești mai lungi...

Eram într-a treia și mă mutasem în casa mare, deoarece sforăiau bunicii și nu puteam dormi cu ei în cameră, dar eu voiam să citesc poveștili **Le cam** încurc. *Colț Alb*, *Fata babei...*, *Fetița cu chibrituri*, *Cuare*, *Tărâmul uitat de timp*, *Albă ca Zăpada*, *Fram*, *ursul polar*, *Legendele Olimpului*, *Vrăjitorul din Oz*, *Au mă doare, doctor bun*, *Coliba unchiului Tom Sawyer...* **Le cam** amestec. Tom Sawyer nu stătea în colibă și nu prea era unchi. Poate era nepot. Oare al cui? Ufffff!

Ce voiam să spun cu asta, de fapt? Îmi plăcea să-mi bag nasul în cărți la fel de tare pe cât îmi plăcea să mă joc. Cititul era jocul meu de noapte. Citeam pe sub cearceafuri, pături sau plapume, ajutându-mă de o veioză mititică, pentru a nu fi văzut. Asta în vacanțe, căci acasă nu prea mi-a ținut cu **camuflajul** până într-a patra, când, în sfârșit, am avut camera mea. Curiozitatea și plăcerea mi-au crescut odată cu viteza de lectură. Cu cât citeam mai mult, cu atât îmi creștea pofta să citesc și mai mult. Zeci și zeci de cărți într-o vacanță de vară, aduse de la Severin ori împrumutate de la rude și vecini, noapte de noapte, până când se lumina de ziuă. Eram ca un flămând, ca un haplea. Cărți mari și cărți mici. Amestecate pe nemestecate. Uitam de mine când începeam o carte și, chiar dacă, uneori, inima voia ca ea să nu se mai termine, mintea îmi puneă întotdeauna ochii să alerge pe pagini, **avidă** să afle ce se întâmplă mai departe, tot mai departe, până la ultima. Mă întristam: citită, acea carte murise. Dar inima îmi dădea ghes să întind mâna după o alta, ca după o viață nouă: mai vie, mai captivantă, mai frumoasă.

(din volumul *Care-i fază cu cititul?* – Liviu Papadima)

Vocabular

a camufla – a ascunde vederii

avidă – lacomă

1. Formulează răspunsuri la întrebările date.

Care erau cele două minunate preocupări ale copilului, în vacanță?

Ce avea copilul în geamantanul de carton?

De ce se întrista copilul când termina o carte?

2. Unește, printr-o linie, fiecare situație în care sunt folosite litere înclinate cu explicația potrivită.

a venit vacanța cu trenul din Franța

Sunt reproduse gândurile unui personaj.

Țară, țară vrem ostași, Flori, fete, filme sau băieți, Piticot

Sunt reproduse titlurile unor cărți.

Singur pe lume, Povești nemuritoare

Este reprodusă o expresie.

3. a) Alcătuește o propoziție folosind cuvântul subliniat.

Nu cred că se supără cineva c-am uitat.

b) Încercuiește forma care se potrivește.

Mă iertați! Le cam/c-am încurc titlurile.

c) Completează enunțul folosind cam și c-am.

Pentru _____ lucrat _____ mult azi, sunt puțin sunt _____ obosit.

4. Scrie cel puțin patru enunțuri despre cărțile pe care le prezintă copilul în textul *Jocul de noapte*.

Ce au cărțile?

Cum sunt acestea?

La ce se uită copilul, cu ochii măriți?

Ce simte copilul când citește?

5. Subliniază un fragment din text, care îți place. Scrie trei argumente pentru a-ți motiva alegerea.

